

Útdráttur

Verkefni þetta er lokaverkefni höfundar til B.Sc. gráðu í viðskiptafræði við Háskólann á Akureyri.

Rannsóknarspurningin sem leitað er svara við er:

Hvað eru undirmáslán og hvaða áhrif hafa þau haft á hagkerfi heimsins?

Til þess að leita svara við rannsóknarspurningunni er aðdraganda undirmáslánakreppunnar gerð nokkur skil. Þar skoðaði ég mest tímabilið frá því rétt fyrir síðustu aldamót og fram til loka árs 2008. Erfitt var að finna tölulegar upplýsingar og önnur gögn í útgefnum bókum og ritum vegna þess hve lausafjárkreppan er nærri okkur í tíma. Því nýtti ég mér mikið þær leitarvélar og gagnasöfn sem mér stóðu til boða á heimasíðu Háskólans á Akureyri og í bókasafni hans.

Það er áhugavert að skoða frekar aðdraganda kreppunnar miklu, sem hófst árið 1929 og kenningar um það að fjármálakreppur megi sjá fyrir og því leitaði ég upplýsinga þar um og fjalla lítillega um það.

Helstu niðurstöður mínar eru þær að undirmáslán séu lán til aðila sem ekki er víst að séu borgunarmenn og sem eiga takmarkaðar eignir sem þjónað geti sem tryggingar. Þetta gerði lánastofnunum kleift að krefjast hærri vaxta. Lánveitendur komu sér undan ábyrgð með því að selja umrædd lán til fjárfestingarbanka sem settu þau saman í svokallaða skuldavafninga sem voru tryggðir gegn greiðslutapi og seldir fjárfestum.

Varðandi seinni hluta spurningarinnar álit ég að það sé nokkur einföldun að kenna undirmáslánum í Bandaríkjunum, einum og sér, um núverandi lausafjárkreppu. Vissulega var undirmáslánakreppan ein þeirra mistaka sem gerð hafa verið og átti sinn þátt í fallinu. En undirmáslánin voru bara einn liðurinn í röð atburða sem litið var á sem

merkar nýjungar á fjármálamarkaði. Sem dæmi um þessar nýjungar má nefna skuldavafninga, lánavata eins og enga útborgun eða vaxtagjalddaga og sölu áhættusamra skuldabréfa sem eftir að matsfyrirtæki höfðu flokkað sem örugg, voru seld sem slík.

Nýjungar sem fóru úr böndunum og hafa valdið fjármálakerfi heimsins ófyrirséðum skaða.

Lykilorð: *Undirmálslán, lausafjarkreppan, fjármálakreppur, skuldavafningar, bandarískur húsnæðislánamarkaður.*